

An aerial photograph of a village, likely Enso, showing a dense cluster of small, light-colored houses with dark roofs. A church with a prominent spire is visible on the right side. The village is surrounded by green fields and some trees. The image has a slightly grainy, historical quality.

Kylätapaaminen

◦ Jääski-seura 29.11.2021

◦ Enso

Kuva: Arponen-Miettinen: Enso - Jääsken pitäjän teollisuuskeskuksen elämää 1800-luvulta syksyyn 1944.

Enso – Standertskjöldin luomus

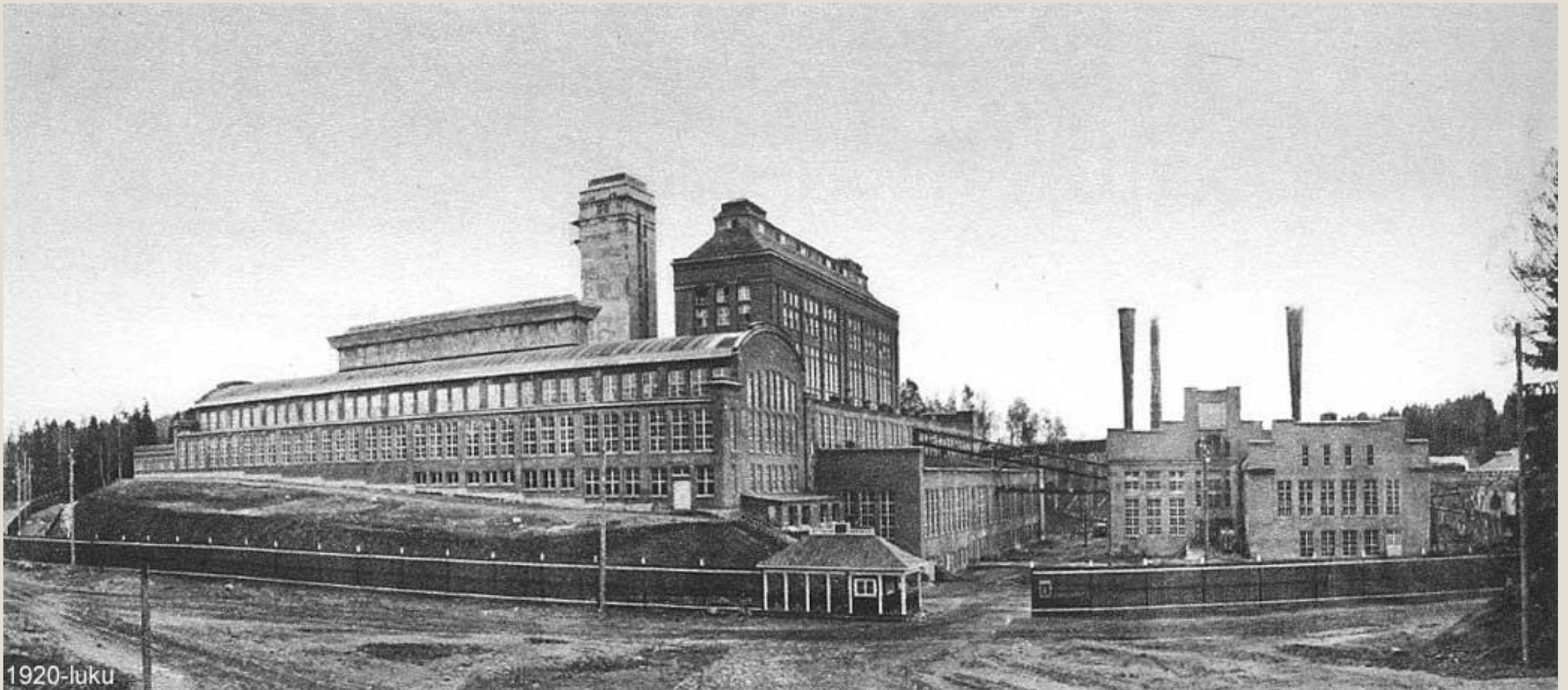
- 1887 paroni Carl August "Adi" Standertskjöld osti Pelkolan kartanon maita J.G. Litzeniltä. Kauppaan kuului puolet Räikkölän kosken vesivoimasta.
- Nimitti paikan Ensoksi. Tällä halusi korostaa sitä, että hänen puuhiomonsa oli ensimmäinen yritys joka hyödynsi Vuoksen vesivoimaa. Aluksi Ensi, mutta siitä luovuttiin.
- 1889 Enso Träsliperi AB (Enson Puuhiomo Oy) osakkaina S:n veljekset
- Aluksi tuotteet hevosilla Viipuriin, 1892 rautatie Vuoksenniskalle, sivuraide Ensoon
- 1897 osti everstinna Betty Chatelainilta Räikkölän kartanon ja näin koko koski oli yhtiön hallussa.
- 1902 tulipalo ja uudelleen rakennus. 1906 ruotsalaisten säännöstelypato jonka vesi vei. 1908 helsinkiläinen prof. Juseliuksen toimisto hoiti padon rakentamisen. Hinta 1,3 MIO eli lähes osakepääoma! Tämä ja Pelkolan osto johtivat osakkeiden myyntiin.
- 1911 omistajaksi W. Gutzeit Oy. Standertskjöld kuoli Helsingissä 1935 80-vuotiaana.

Valssipato ja vanha tehdas

Kuva: Arponen-Miettinen: Enso - Jääsken pitäjän teollisuuskeskuksen elämää 1800-luvulta syksyyn 1944.

Kohti uutta aikaa

Kuva: Arponen-Miettinen: Enso - Jääsen pitäjän teollisuuskeskuksen elämää 1800-luvulta syksyyn 1944.

Valtiolle 1918

- Toimitusjohtajaksi haluttiin suomalainen – 1924 V.A.Kotilainen. *Pääkonttori Ensoon.
- 1927 nimi vaihtui – Aktiebolaget W. Gutzeit & Co muuttui nimeksi Enso-Gutzeit Oy.
- 1930-luvulla liikevaihdoltaan Suomen suurin yhtiö
- 1928 sulfiittiselluloosatehdas, 1936 valkaisulaitos ja kartonkitehdas, 1937 klooritehdas, 1938 laatikkotehdas. Suurimman osan tehdasrakennuksista suunnitteli Väinö Vähäkallio.
- Yhtiö huolehti väestään: kirjasto, sairaala, koulu, asuntoja, tontteja, ilmaiset piirustukset, rakennustarvikkeet, lainoja. Henkilökuntalehti, urheilutoimintaa, soittokunta jne.

Sotien jälkeen

- Yhtiö menetti 2/3 sellun tuotantokapasiteetista. Rajan taa jäivät myös rakenteilla ollut Vallinkosken voimalaitos, Kuitu Oy:n silla- ja säteritehdas sekä ¼ yhtiön metsistä.
- Jälleenrakennus alkoi nyky-Suomessa mm. Tainion tehtaat.
- 1996 Enso Gutzeit Oy ja Veitsiluoto Oy fuusio – Enso Oy.
- 1998 fuusio Enso Oy ja ruotsalainen Stora AB – Stora Enso Oyj.
- Rajan takana: 1994 Tetra Pak osti osake-enemmistön – Tetra Laval Svetogorsk
- 1998 amerikkalainen International Paper – nykyisin ZAO International Paper